РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер, 5-го вересня 1918. Ч. 106. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, September 5, 1918. No. 106.

АНГЛІЙСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ МІСТО ЛЄНС.

В протягу місяця серпня переїхало до Франції 250.000 американського війска.

АМЕРИКАНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПРИЗНАЛО ЧЕХО-СЛОВАКІВ НЕЗАВИСИМОЮ ДЕРЖАВОЮ

На случай дальших невдач Німеччині грозить страшнійша революція ніж була в Росії.

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

В ПРОТЯГУ СЕРПНЯ ПЕРЕЇХАЛО ПОВЕРХ 250.000 АМЕРИКАНЦІВ ДО ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН, 3. вересня. — Нині пополудни одержано урядовий звіт, **ЩО В ПРОТЯГУ МІСЯЦЯ СЕРПНЯ ПОВЕРХ 250.000 АМЕРИКАНСЬКИХ ЖОВНІРІВ ПЕРЕЇХАЛО ДО ФРАНЦІЇ.**

УСПІХИ АМЕРИКАНЦІВ НА ПІВНІЧ ВІД ЕНИ.

Полонено 572 Німців та здобуто 2 гармати і 78 машин. крісів.

ВАШІНГТОН, 3. вересня. — **Помимо сильного опору зі сторони неприятеля американські війска осягнули нові успіхи на північ від ріки Ени.**

Урядовий звіт ген. Першінга звучить:

Секція А: На північ від ріки Ени наші війска посувають ся дальше наперед помимо сильного опору неприятеля і здобули село Терні-Сорні. **Підчас вчерашних операцій в сій околиці наші війска взяли 572 полонених та здобули дві 105-міліметрові гармати і 78 машинових крісів.**

На північ від ріки Весль наші війска відбили два льокальні протинаступи неприятеля на захід від міста Фісм.

АНГЛІЙСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ МІСТО ЛЄНС.

Поверх 10.000 Німців взято в полон.

ЛОНДОН, 3. вересня. — Урядовий звіт англійського генерального штабу доносить:

„Наші воєнні операції на полудне від ріки Скарп були переведені вчера з повним успіхом. Неприятель потерпів тяжкє пораженє помимо сильних оборонних становищ на лінії Дрокур-Квен і був приневолений на тім фронті уступати дальше назад.

„В протягу вчерашного дня наші війска завдали неприятелеви тяжкі втрати і взяли поверх 10.000 Німців в полон.

„Неприятель робив великі зусиля, щоби сю лінію задержати у своїм посіданю. Доказом сього було, що на 8-кільометровім боєвім фронті він нагромадив аж 11 дивізій війска.

„Вислідом успішного наступу наших війск було, що наші війска дійшли до міста Ленс, центра углевих теренів".

УСПІХИ ФРАНЦУЗІВ В БИТВІ НАД ЕНОЮ.

1.400 Німців взято в полон.

ПАРИЖ, 3. вересня. — Французький урядовий звіт доносить:

„Відділ нашої піхоти переправив ся коло Епанкур через ріку Сому і заняв село Кеврі на схід від каналу ді оНрд, беручи 200 Німців в полон.

„На схід від Нойон наші війска зробили новий поступ і дійшли до села Саленсі. В сій околиці відбуває ся оживлена перестрілка артилерії.

„В протягу вчерашної битви між ріками Алет і Еною наші війска взяли 1.200 полонених".

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

НІМЕЧЧИНІ ГРОЗИТЬ РЕВОЛЮЦІЯ.

На случай дальшої невдачі армії большевизм візьме верх.

ПАРИЖ, 3. вересня. — Телеграма з Берна до „Матен" доносить на підставі заяв визначних швайцарських горожан, які повернули недавно з Німеччини, **що в Німеччині дасть ся завважити в протягу останних шість тижнів страшна деморалізація.**

Коли воєнне положенє Німеччини не поправить ся, треба в Німеччині небавом надіяти ся революції, яка щодо подій може перевисшити вчинки російських большевиків.

Князь Рупрехт і Людендорф в незгоді.

ВАШІНГТОН, 3. вересня. — **Наслідник баварського престола, князь Рупрехт, головний командант північної армії німецької, є в незгоді з Людендорфом**, як се доносять швайцарські часописи.

Вісти доносять, що князь Рупрехт противив ся наступови армії наслідника німецького престола, представляючи, що ані средства ані стратегічне положенє німецької армії не дають надії на успішне переведенє такого наступу. Князь Рупрехт предложив був навіть свою резигнацію, але військові провідники не допустили до сього, боячи ся, що такий крок викликав би велике невдоволенє в Баварії.

Отсим пояснюють причину довгого урльопу, який взяв князь Рупрехт.

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРИЗНАЛИ ЧЕХО-СЛОВАКІВ ЯКО САМОСТІЙНУ ДЕРЖАВУ.

Признають Чесько-словацьку Народну Раду чесько-словацьким правительством.

ВАШІНГТОН, 3. вересня. — **Злучені Держави признали нині Чесько-словацьку Народну Раду яко „де факто" правительство.**

Секретар загр. справ, Лєнсинг, повідомив формально Чесько-словацьку Народну Раду на руки її предсідателя, проф. Масарика, що Злучені Держави є готові війти з нею яко дійсним правительством в дипльоматичні зносини.

Цілию сього признаня є дальше провадженє війни проти спільного ворога.

Сподіють ся, що сей крок американського правительства буде тяжким ударом для большевиків в Росії і причинить ся до зединеня чесько-словацьких сил до боротьби проти Німців.

„Чесько-словацький нарід, — говорить Лєнсинг у своїм оповіщеню — **підніс оруже проти німецької і австро-угорської імперії та вислав свої війска на поле битви, які борють ся під командою своїх власних офіцирів і згідно з правилами і практикою, принятими цивілізованими державами.**

„Чехо-Словаки, маючи на ціли в теперішній війні здобути собі независимість, признають Чесько-словацьку Народну Раду своєю найвисшою політичною властию.

„Американське правительство признає істнованє воєнного стану між Чехо-Словаками а німецькою і австро-угорською державами.

„Воно признає рівночасно Чесько-словацьку Народну Раду яко властиве правительство, посідаюче дійсну власть керувати військовими і політичними справами Чехо-Словаків".

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

Ленінови не грозить жадна небезпека.

КОПЕНГАГЕН, 3. вересня. — **Стан здоровля Николая Леніна о стільки поправив ся, що лікарі висказують гадку, що всяка небезпека проминула,** як се доносить телеграма з Москви до Берліна.

Богато осіб, які не були постійними мешканцями в Петрограді і Москві, одержало приказ в протягу 24 годин опустити місто.

Дора Каплан не хоче видати співучасників замаху.

АМСТЕРДАМ, 3. вересня. — Дора Каплан, російська революціонерка, яка довершила замах на житє Леніна, не хоче видати імен своїх співучасників, як також відмовляє всяких інформацій щодо самого замаху, як се доносить телеграма з Москви до „Берлінер Льокальанцайгер".

Дора Каплан признала ся лише, що прибула недавно з Криму до Москви.

Сьвідки зізнають, що якийсь 15-літний хлопець задержав був премієра і вручив йому письмо. Рівночасно наближили ся до Леніна дві женщини. Дора Каплан віддавши кілька стрілів, утікла на улицю, де її арештовано і запроваджено до міністра війни. При ній найдено також затроєні цигаретки.

Строге зарядженє большевицького правительства.

ЛОНДОН, 3. вересня. — **Після довершеня замаху на житє большевицького премієра, Леніна, большевицьке правительство видало цілий ряд дуже строгих зарядженъ в Москві,** як се доносить гельсінгфорський кореспондент до гамбурської часописи „Фремденблят". Він доносить дальше, що тисячі осіб перевезено з Москви до Петрограду на підставі зарядженя, виданого Петерсом, шефом надзвичайної комісії у Москві. Згадане зарядженє звучить:

„Кримінальні вчинки наших ворогів приневолюють нас відповісти терором. Кожда особа, при якій буде найдене оруже, буде безпроволочно страчена. Кожда особа, яка веде агітацію проти савєтського правительства, буде арештована і поміщена в таборі увязненя, а після її майно буде сконфісковане."

Большевики обсадили будинок англійської амбасади.

КОПЕНГАГЕН, 3. вересня. — **Большевицькі війска обсадили будинок англійської амбасади в Петрограді і застрілили одного Англійця,** як се доносить большевицька „Правда".

Се стало ся підчас загальної ревізії по домах в неділю вечером сейчас по замордованю Урицького, большевицького міністерства для внутрішних справ.

Американці опускають Москву.

ВАШІНГТОН, 31. серпня. — **95 Американців між тими всі урядники американського консуляту, з виїмкою генерального консула, Пула, опустили Москву і виїхали дня 2. серпня окремим поїздом до Петрограду. Опіку над американськими інтересами обійняв шведський консулят.**

Разом з Американцями опустили Москву також Італійці, які числили 71 осіб.

Спізнена телеграма від американського генерального консуля, Пула, датована дня 26. серпня, доносила, що він має намір ще якийсь час позістати у Москві, щоби дати моральну поміч своїм товаришам, консулям англійському і французькому, яких большевицьке правительство задержало.

Фінляндія згодила ся забезпечити переїзд для чужинців.

ВАШІНГТОН, 3. вересня. — Фінське правительство згодило ся забезпечити переїзд горожанам держав аліянтів, які опускають Росію. Німецькі власти, які диктують політику фінському правительству, не ставили сьому жадної перешкоди.

Збігці одержать окремий поїзд. Між збігцями находить ся около сто Американців, які переїдуть через Фінляндію до найблизшої шведської пристани, щоби відси віїхати до Злучених Держав.

Большевики інтернують горожан аліянтів.

ЛОНДОН, 3. вересня. — Стокгольмський кореспондент часописи „Дейли Кронікел" доносить за петроградською „Правдою", **що на підставі розпорядженя, виданого надзвичайного комісією для поборюваня протиреволюції, всі горожани держав аліянтів у вінї від 16 до 45 літ будуть інтерновані.**

Німці намірюють розпочати оружну акцію в Росії проти аліянтів.

ЛОНДОН, 3. вересня. — З достовірних жерел одержано вісти, **що Німці порішили розпочати в Росії оружну акцію проти аліянтів та що вони вислали до большевицького правительства ультимат, в якім жадають вільного переїзду для своїх війск.** Урядового потвердженя сеї вісти ще нема.

Знають ся, що військове положенє Німців в Росії під сю пору не є сильне. Економічні зарядженя Німців в занятих ними землях викликали проти них ворожий настрій серед мас і сильну реакцію в користь аліянтів серед всіх кляс.

Центральний комітет в Самарі.

СТОКГОЛЬМ, 3. вересня. — Остатні числа петроградської „Правди" подають вісти на підставі самарських часописий, з яких виходить, **що власть в Самарі спочиває в руках центрального комітету, зложеного з делегатів, вибраних на установчі збори.**

Згаданий центральний комітет заключив умову з правительствами уральським і оренбурським в цїли утвореня всеросійського союза або коаліції всіх політичних партій на демократичній підставі, які є за веденем дальшої війни проти Німеччини по стороні аліянтів.

Комітетови не вдало ся дійти до порозуміня з правительством сибірським, яке стремить до цілковитої независимости від Росії. Але в останних часах прийшло до роздору між сибірським правительством і думою, яка складає ся з представників демократичних партій. Вслід за тим виступили з правительства члени, належачі до демократичних партій. Остаточний вислід сього роздору є незвісний.

На конференції консулів аліянтів в Челябинську проголошено, що вони стоять по стороні думи. Справа виглядає бути подібною до боротьби між ген. Горватом і східно-сибірським правительство у Владивостоці.

Крім того заходять ще трудности фінансової натури. Великі капіталісти відмовили ся позичити гроший самарському правительству без поруки аліянтів. Представники торговлі і промислу порішили на зборах в Самарі видати проклямацію до аліянтів, взиваючи, щоби вони дали свою запоруку.

Житє в Самарі щораз живійше. Зі всіх сторін Росії спішать туди політичні провідники. Організація національної армії поступає енергічно наперед.

В найблизшій будучности мають бути скликані збори всіх делегатів до установчих зборів з околиць Волги, Уралю і губерній сибірських в цїли упорядкованя справ держави.

Головна адміністрація північної околиці.

СТОКГОЛЬМ, 3. вересня. — Петроградська „Правда" подає виїмки з часописий, які виходять в Архангельську, з котрих показуєть ся, що архангельське правительство складає ся з делегатів на установчі збори з північних ґуберний і приймило назву **„головної адміністрації північної околиці".**

Соціялісти-революціонери і праві соціял-демократи (меньшевики) підпирають північно-російське правительство.

При помочи Англії зорганізовано армію добровольців. Звичайний жовнір дістає місячну платню у висоті 100 рублів (около 10 долярів), підофіцир 125 до 175 рублів.

Большевики, уступаючи з Архангельска, забрали зі собою всі гроші з державних банків і тому правительство опинило ся у великих клопотах фінансових.

Большевики роблять заходи при помочи агітації викликати заворушеня. В дечім вони осягнули успіх, бо викликали зелізничий страйк, який однак находить ся вже в передодни покінченя.

Соціял-демократичний „Луч", який виходить в Архангельску, видав відозву, в якій взиває всі працюючі кляси до зединеня з иншими демократичними силами для осягненя спільної цїли, а іменно освободженя свого краю.

Війска аліянтів 75 миль на полудне від Архангельска.

ЛОНДОН, 3. вересня. — **Війска аліянтів, які находять ся у північній европейській Росії заняли дня 31. серпня при помозі війск російських становища большевиків на північ від Обозенської, 75 миль на полудне від Архангельска,** як се доносить урядовий рапорт англійського головного штабу.

Здобуті становища були сильно укріплені. Протинапад неприятеля відбито з тяжкими для нього втратами.

Війска аліянтів посувають тепер дальше в напрямі Обозенської. В битві брали дуже чинну участь також панцирні самоходи аліянтів.

Безплатні телефони в Москві.

По проголошеню зарядженя в справі удержавленя телефонів в місті Москві зменьшено з „технічних причин" число телефонічних станцій до 15.000, як се доносить телеграма до „Франкфуртер Цайтунг."

Після виданого зарядженя в кождім домі має находити ся телефон, який має бути уставлений на коритари. Кождий має право до уживаня телефону безплатно. Коли в котрійсь хаті нема телефону, то дотичні мешканці мають право користати з телефону своїх найблизших сусідів. Загальним старанєм буде, щоби в кождім домі був телефон. Коли би опісля показала ся надвишка апаратів телефонічних, тоді окремі телефони будуть могли бути установлені для лікарів і висших урядників савета.

НА СИБІРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Сибірське правительство має майже повну контролю на Сибіри.

ВЛАДИВОСТОК, 29. серпня. — Першу автентичну вістку одержано нині з Іркутска по кількох тижнях перерви. Вона доносить, що сибірське тимчасове правительство контролює Сибір, почавши від ріки Волги аж до Байкальського озера та що воно співділає з війсками Чехо-Словаків. В тій части Сибіри привернено цілковитий лад. Утворено одну російську дивізію, яка співділає з Чехо-Словаками.

Війска ген. Семенова злучили ся з Чехо-Словаками.

ЛОНДОН, 3. вересня. — Телеграма з Харбіна до „Дейли Мейл" доносить, що чесько-словацькі війска з Верхудінска, 80 миль на схід від Байкальського озера, получили ся з війсками ген. Семенова над рікою Онон.

Командант чесько-словацьких війск, ген. Дідріх стоїть вже в телеграфічнім полученю з Чехами за Байкалом.

З того можна припускати, що війска аліянтів творять вже нині безперерву лінію через цілий Сибір, почавши від Пензи над Волгою аж до Владивостока.

(Продовжене на стороні 5-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

НА ПОЛІТИЧНІ ТЕМИ.

„ПАТРІОТИЧНА РОБОТА"

Під сим заголовком помістила „Народна Воля" (ч. 103 з 31. серпня с. р.) статю, в якій автор її „С." — се найімовірнійше п. Мирослав Стечишин, співредактор „Народної Волї" — пише про те, як то на її думку треба про нарід писати а як не треба.

Подавши на се кілька, як не кільканайцять прикладів, автор статї звертаєть ся на мою адресу і каже, що не треба ідеалїзувати українського народу; не треба представляти його досконалим, бо наш нарід як і кождий має недостатки, а покриванє недостатків тільки шкодить справі, бо не думаєть ся над усуненєм їх.

Автор згаданої статї в „Н. Волї" виїхав з тою тирадою на мою адресу з тої причини, що я написав був у відповідь „Народній Волї", що шляхта все зраджувала Україну а не нарід.

Нїколи я не писав, що є які народи досконалі, або що український нарід є досконалий. Нїколи не перечив я, що український нарід має недостатки, які треба, розуміеть ся, усувати. Але як „Народна Воля" написала, що **„на український нарід не можна дуже числити,** бо він одного дня з У. Ц. Радою, другого з большевиками, а третого з царем", то я вважав своїм обовязком станути в оборонї правди.

Але перейдім знова до „пойнтів".

• • •

„Н. Воля" пише:

Коли виказуємо, що наш народ темний, то не виказуємо се в тій цїли, аби заявити свою висшість, але в тій цїли, аби звернути увагу на потребу всенародного образованя.

Однак сеї цїли в статї „Н. Волї" не було видно. „Н. Воля" не вірить навіть усїм письменним на Україні, бо вона тоді писала так:

„Одинокий елемент, з котрим в кождім випадку треба числити ся, **се маленький процент інтелїгентних людий помі́ж двайцятьма процентами письменних".**

Чи було тут вказано на потребу всенародного образованя?

Нї! Була висловлена тільки віра в маленьку **клясу інтелїґенції,** а коли автор статї не вірить в решту письменних, що стоять поза тою клясою інтелїґенції, а є частю простого народу, то яка-ж тут є заохота до всенародного образованя?

Дальше „Н. Воля" пише:

Коли вказуємо хиткість і нерішучість нашого народу, то тільки в тій цїли, аби вказати потребу більшої сталости та рішучости.

Се правда, однак „Н. Воля" вказала зовсїм виразно, що не від народу вона вижидає тої сталости і рішучости, бо вона так тоді писала:

Слабість Українців була доси в тім, що лише мала часть інтелїгентів признавала ся до українського народу. Тепер се змінило ся трохи. Враз зі Скоропадським вернули до українства і такі люди, про яких давнійше годі було навіть думати, що вони колись вернуть ся до українського народу.

Відтак „Н. Воля" пише:

Коли ми звертали увагу на легкодушність „української революційної армії", що минувшого року числила три мілїони душ і обіцяла класти жите за Україну, а за пару місяців пізнійше майже пальцем не рухнула в обороні України, то ми звертали увагу на потребу доказувати свою любов для рідного краю і народу дїлами — не словами.

Та чи се правда, що українська армія „майже пальцем не рухнула в оборонї України"?

І чи правда, що „Н. Воля" „звертала увагу на потребу доказувати свою любов для рідного краю і народу дїлами — не словами?" Чи таке писанє як „котюзї по заслузї" на адресу українського народу серед його найбільшої траґедії історичної є вказуванем на потребу служити рідному краеви дїлами — не словами?

Як би дївчину напали розбійники, а брата, котрий хотів би її боронити, инші розбійники привязали би до дуба, то ми покатованій дївчинї маємо сказати „котюзї по заслузї", а братови „вказати на потребу показувати свою любов дїлами — не словами?"

Потім „Н. Воля" пише так:

„Народна Воля" стрітила ся посаїдними днями з докорами зі сторони „Свободи". „Свобода", згідно д. В. Б. Лотоцький, старає ся научити нас, що правдивий патріотизм містить ся в тім, аби похибки свого народу таїти, його пороки представляти як гарні прикмети, недостатки — за взірець досконалости.

І згідно зі своїм розумінєм „правдивого патріотизму" д. Лотоцький дає нам кілька примірів того, яке по його думцї, становище повинні займати Українці в теперішню пору.

Та чи й се правда?

Я зовсїм нікому не раджу похибки свого народу таїти, а його недостатки представляти за взірець досконалости.

Я не перечу, що треба скритикувати недостачі української армії з часів У. Ц. Ради, але — справедливо. Як будемо судити справедливо, то передівсїм мусимо тямити, що її будувало царське правительство; що українські части не були зовсїм виділені; що вони стояли на чужих і далеких землях та, що большевики їх у звірський спосіб переслідували.

Впрочім послухаймо, що про се писав в київській „Новій Радї" Олександер Шульгин. Ось його слова:

— „А ваша національна армія?" — запитували нас. Ми мусіли розказати, що заходами Тимчасового Уряду, які були підтримані і самими союзниками Росії, націоналізації армії були в свій час поставлені непереможні перешкоди.

„Але, принаймні, на південному і південно-західному фронті стоять ваші части!" — нервово питали вони. — Ми знов повинні їх були розчарувати, що заходами Тимчасового Уряду на наших фронтах українські частини тонуть серед моря инших частин, по більшости большевиків.

Аж коли все те розважимо, тоді можемо видати справедливий суд про нещасливу українську армію, яку У. Ц. Рада перенила була по царськім самодержавію, а щойно по суді справедливім можемо „звертати увагу на потребу доказувати свою любов для рідного краю і народу дїлами — не словами".

Опісля „Н. Воля" пише:

Основуючи ся на упередженю Українців проти Поляків та Москалїв, він постарав ся „доказати", що се упереджене треба розширити на всїх Славян!

І се не є правда.

Проти Поляків борють ся Українцї яко проти останків середновічної системи феодалїзму на західній Україні в житю господарськім і громадськім. Се є боротьба передівсїм економічна і клясова, але що тут стають проти себе дві нації, то вона перетворюєть ся в національну боротьбу. І ся боротьба не може і не сьміє устати поти, поки український нарід не вийде з неї побідником.

А з уваги, що весь польський нарід стає в оборонї системи польського феодалїзму (панованя шляхотської кляси дїдичів), український нарід не має причини з якоюнебудь його частию входити в якінебудь порозуміня.

До Москалїв в многих случаях український нарід „упереджений" з тихсамих причин що й до Поляків, **одначе на Московщинї дійсна демократія без порівнаня сильнійша ніж в Польщі і длятого серед українського народу є стремлїнє до співдїланя з народом московським.**

Таксамо Українцї мають рацію лучитись з народом білоруським, який є демократичний.

Але цїлком инша справа з другими Славянами, як наприклад Чехи або Серби.

Тут зовсїм не треба виходити з „упередженя" до Поляків або Москалїв.

Чехи і Серби, хоч вони Славяни, то вони українському народови дальші як наприклад нарід американський або канадійський. З тими народами, яких головною основою є нарід анґлїйський, Українцї доволї стикають ся; стикають ся з їх житем, культурою, цивілїзацією, але з Чехами або Сербами не мали і не мають нічого спільного. Вони зовсїм не знають ся.

До того оба ті народи привезли собі до Америки свої **старокраєві „упередженя", свій шовінїзм, свої заборчі пляни супроти сусїдів.**

Оба ті народи противні засадї самовизначеня народів, отже противні засадї демократичній, за якою є Злучені Держави і український нарід.

Представники обох тих народів ніколи не ставали в обороні українського народу в австрійськім парляменті, а Чехи стояли все „засадничо" разом з польською шляхтою проти домаганя українських послів у справі автономії народів.

Крім того Чехи і Серби були і є москвофіли і вяжуть ся з усякими москвофільськими групами.

Чи все те не є ще вистарчаюче, аби Українець демократ був упереджений до Славян — Чехів і Сербів?

Ще дальше „Н. Воля" пише:

Основуючи ся на замилуваню Українців до сварки, він виписав чистий парастас на честь партійної боротьби!

Який се був „парастас"?

Я писав, що я є за „файтом" для ідеї, для засад, аби се була боротьба політичних напрямів, а не осіб.

Впрочім, не я се видумав, що жите се боротьба. Цїлий науковий сьвіт так деклямує.

А навіть недавно (дня 25. липня с. р., отже ледви 5 тижнів тому назад) і „Народна Воля" на вступі помістила отсей вірш Івана Франка:

Супокій — сьвятеє дїло
В супокійнії часи.
Та як в час війни та бою
Ти зовеш до супокою, —
Зрадник або трус єси.
Бо коли народи в згоді
Враз працюють, щоб природі
Вирвать тайну не одну,
В тьму житя влить сьвітла досить —
Горе тому, хто підносить
Самовільную війну.
Та коли в робучу пору
В нашу хату і комору
Закрадаєсь лиходій,
Щоб здобуток наш розкрасти,
Ще й на нас кайдани вкласти,
Чи й тоді сьвятий спокій?

Кінчить „Н. Воля" свою статю отсими словами:

Основуючи ся на тім, що наші люди звичайно не люблять, як їм натякає ся на потребу образованя, він актуально виступив (що правда, несьміло) з теорією, що нїби якраз тільки необразовані маси бороли ся постійно за волю України, хоть історична правда є, що бороли ся за Україну завсїгди більше образовані елементи українського народу, а в однім випадку (за Мазепи) народна темнота формально погубила Україну.

Коли однакож хто прийме теорію д. Лотоцького про велику ролю необразованих мас українського населеня в історії України, той консеквентно прийде й до заключеня, що найлучший український патріот є той, хто не вміє нї читати нї писати і що всенародна неграмотність повинна бути ідеалом всїх добрих Українців.

Та „Свобода" називає се „правдивою патріотичною роботою". Але таку „патріотичну" роботу може сповнити й найзлїйший ворог України.

Тепер я спитаюсь:

Чи се правда, що „наші люди не люблять, як їм натякаєть ся на потребу образованя"? Я на селї виріс, сам я син народного учителя і набрав цїлком противного переконаня про сю справу. Я знав 60-лїтних старців, що вчились читати, аби читати „Слободу" — як вони казали — в часї акції за виборчою реформою, а навіть вчились старші люди нїмецької мови, хоч навіть гадки не мали наприклад їти „до Пруса" на роботу. Я сам дивував ся, пощо їм того, та се було з простої жажди знаня, яку треба було тільки як слїд покермувати. А кілько то селян, богатших і бідних, дає дїти до міста до школи? Кілько бідних селян удержувало бурси? Кілько тих селян удержувало приватні українські ґімназії? Чи се також походило з того, що „наші люди не люблять, як їм хто натикає на потребу образованя"?

Теорії про те, що тільки **необразовані маси** бороли ся постійно за Україну я не клав анї сьміло анї несьміло.

Я сказав виразно, що за Україну, за українську демократію, бороло ся українське селянство і широкі маси козацтва.

Дальше сказав я, що зраджувала Україну шляхта і та часть козацької старшини, котра зближала ся або до польської шляхти або до московського дворянства або таки переходила в їх табор.

А для задокументованя того я так написав:

Нарід ніколи не зрадив України. Він все боров ся за її волю і боров ся славно, а його провідники, як Хмельницький, Богун, Шевченко, Франко, таксамо боролись за волю свого народу, бо вони вийшли з народу, бо вони були сини народу, а не шляхтичі.

Найбільшою, дійсно загальною народною українською революцією в історії України — се славна Хмельниччина і вона найлїпше ілюструє правдивість тих слів.

Були вже такі, що ганили українське козацтво. Між иншим Панько Кулїш свого часу називав козацтво навіть — **розбишацтвом,** але на се славний український учений, **Михайло Драгоманів,** так відповів:

„Розбишаками назвав козаків д. Кулїш між иншим через те, що він, як звичайно наші вчені, оглядає нашу історію без порівнаня з історією инших народів. Тимчасом в історії західно-европейських народів можна знайти факти, з котрих методою д. Кулїша можна довести, що всї корпорації й кляси — лицарі, міщани, студенти, навіть монахи, а нарешті навіть інституція королів — були розбишаки і всї революційні рухи, як і державні війни, були розбишацькі. Безперечно д. Кулїш пересолив і наговорив богато зовсїм чудного".

„Народна Воля" вправдї не каже, що українське козацтво — се розбишацтво, але коли каже, що „за Україну боролись завсїгди більше образовані елементи", то ширшому загалови козацтва несьміло приписує инші цїли, які, певна річ, хиба стреміти до розбишацтва.

А щодо того, що **„народна темнота за Мазепи формально погубила Україну",** то воно теж не дуже в згоді з правдою.

Гетьман Іван Мазепа (котрий був гетьманом лївобережної України, яка творила яку пяту часть українських земель, а в останних роках свого гетьманованя держав також своє військо на правобережній Україні) самий віддав українські землї в московські кайдани царя Петра Великого.

Гетьман Мазепа — се був перший „панський" гетьман на Україні. Він дбав про свій гетьманський блеск, а навіть мріяв про висше достоїнство, а окружав ся козацькою старшиною з шляхоцькими забаганками та обдаровував їх землями.

Він зовсїм не здавав собі справи з того, що тодішна Україна се була **демократична република** та, що від боком була такасама Запорожська Січ, котра підпирала боротьбу народу на Україні за волю. Він не зважав на се, що то ледви було 50 лїт від революції Хмельницького, коли то нарід здобув собі землю і волю і **віддавав нарід разом з його землями в панщину.** Він видав перший універзал по Хмельниччині про віддачу українських селян в панщину. Він був вірним слугою царя Петра і накладав на нарід тяжкі драчки. Він держав на Україні московські і наємні війська і нарід відчував щораз тяжше се ярмо.

Чи диво, що нарід йому не вірив і не пійшов за ним? Чи диво, що навіть спершу запорожське козацтво не хотїло його підпирати і аж в останній хвилї дало йому поміч, хоч за се потерпіло надлюдські муки і катованя?!

Впрочім гетьман Мазепа був вірний цареви Петрови до останної хвилї, а перейшов на сторону Шведів аж тоді, як вже бачив, що нї сюди нї туди нема для нього ратунку. А ще навіть тоді і то навіть **не просте козацтво але старшина йому не вірила і веліла йому присягати, що не зрадить шведського короля Карла.**

Мазепа був українським патріотом і хотів в „дипльоматичний" спосіб осягнути волю і независимість України, але не міг він числити на любов і поміч народа, коли відбирав йому вольности і землї, здобуті тяжкою кровавою боротьбою за Хмельницького. І се на нїм відімстило ся. Недемократична політика серед народу демократичного все мусить програти. Ся політика програла битву під Полтавою в 1709 р. а не темнота народна. Як би був Мазепа не держав московських військ на Україні; як би був панщини не заводив, а скористав скорше з нагоди, а не ждав усе на останок, то тасама „народна темнота", що побідила за Хмельницького, була би виграла також і за Мазепи.

При кінци скажу „Н. Волї" ще раз, що я зовсїм не величаю народної темноти і не вважаю такого величаня за „правдиву патріотичну роботу", але сто разів повторю, що як Польщу згубила і ще губить шляхта (в Познанщині польські хлопи боронять своєї землї в нечувано завзятий спосіб, але рівночасно польські пани собі спокійненько продають цїлі фільварки Нїмцям); як литовська шляхта згубила була Литву, **таксамо й українська шляхта задля своїх клясових інтересів згубила була Україну.**

Я все буду ставати в оборонї народу, чи українського чи иншого, чи він темний чи нї, і все віддам йому справедливість.

Демократизм не полягає у хваленю народа, але боронене народа належить до демократизму.

Послухаймо, що про сю справу кажуть чужинцї.

Ллевелін Дейвіс, котрий росслїджував надужитя підчас балканських воєн (в 1912—3 рр.) пише таку свою замітку:

Віра, що сьвітом повинні правити міністри і дипльомати, є самообманом. Сьвіт іде своєю движимою силою, а її достарчають не державні мужі але переконаня і бажаня населеня.

Зноваж **Генрі Демерест Ллойд** у своїй книжці про Швайцарію п. з. „Суверенний нарід" пише між иншим так:

„Як колись має бути шляхотний тип демократії, то він може вийти лише з меньше шляхотної форми, постепенно розвиваючись, користуючи ся свободою в тих дїлах з його вибору, які витворюють громадську одиницю.

Розумне поняте про демократію вимагає, **щоби нарід мав свободу не лише творити „добрі" закони, але також і „злі"; щоби мав свободу робити такі похибки, які були би висловом його низшої спосібности, аби він міг навчитись з того терпіня, яке такі закони спричиняють.**

Кождий моралїст знає про сю правду, коли її примінити до орґанїзму одиниці; але хоч сю правду меньше признають яко правило у відношеню до збірного поступу, то мимо того вона має тесаме значінє".

Дальше автор каже, що є околиці у Швайцарії, де нарід ще темний, а мимо того демократичний устрій і там робить великі поступи.

Кождому народови лїдерів треба, то річ ясна, але ті лїдери мусять бути дійсні демократи, коли не хотять завести ся у своїй місії.

Володимир Б. Лотоцький.

ВІД КОГО ВЗЯЛИ УКРАЇНЦЇ СВОЮ НАЗВУ.

Поляки, а за ними і кацапи, хотячи вколоти Українців, серед котрих є, на жаль, досить таких, що передплачують сї україножерні часописи, пишуть нераз, що „Україна", се польське слово і назва польська. Україна, се земля на пограничу, або на поясї, на границї, на кінци держави положена. У відношеню до Литви і Польщі була вона пограничною землею. Назву України застосовувано від часу прилучення київських земель до Вел. Кн. Литовського в другій половині XV. віку; урядово ужито сеї назви пораз перший в уставі з 1589 р. під заг. „Порядок зі сторони Низовців і України". „Так отже Русини навіть і назви власної не мають, але від Поляків позичену".

От таку то зневагу кидають в теперішний час в лице Українцям польські ґазети. Згадати тут треба передівсїм „Америка Ехо", серед якої передплатниками є множество Українців.

Що Поляки подекуди про Українців меньше знають ніж про „китайський мур" або про політичні відносини Японії, се вже віддавна звісно всїм Українцям. Навіть українську книжку ледви що двайцятий Поляк потрафить перечитати і то з бідою.

А се прецінь посвоячені народи і до того ще сусїди з собою. Не диво отже, що Поляки були завсїди ігнорантами, незнайками в українських справах та нераз писали і ще пишуть таке, як саме написала „Ґазета Католїцка".

Тому, щоби поучити згадану часопись, подамо їй, що таки не Полякам, а собі самим завдячують Українцї свою назву, якої уживано вже дуже давно, і що кацапи рівнож пошли ся в дурні, коли за Поляками повторяють ту брехню.

А тепер відповімо на питане, відки та коли повстала назва Україна.

Ся назва, як доказують наукові досліди наших учених і істориків, є дуже давна.

Ще в староруській Іпатській лїтописи з 1187 року читаємо про Лївобережну Україну, з приводу смерти переяславського князя Володимира Глїбовича, слїдуюче: „И плакаша ся по немъ вси Переяславци, ...о немъ Украина много постона", т. є. „І плакали по нім всї Переяславцї — по нім Україна дуже з горя стогнала". В лїтописи з 13-го століття приходить слово Україна ще в значіню другого, пограничного пояса старої Руси-України, а іменно того пояса, що зветь ся Холмщина, котра граничить від заходу з Польщею. Ось в тій лїтописі з 1213 р. читаємо за Правобережну Україну з приводу князьованя Данила Галицького: „Данило ѣха съ братомъ и прия Берещинъ и Угровескъ и Верещинъ, Столпье и Комовъ и всю Украину", т. є. „Данило поїхав з братом і заняв Бересть, Угровець, Верещин, Столпе, Комов і всю Україну". Відси бачимо, що Україною в 12 і 13 століттях звала ся не вся наша земля, але самі пограничні полудневі руські землї, котрі були близші до Половців, а потім до Татар; ті краї, де була Козаччина. Як з сего показуєть ся, то полоса краю, звана „Україною" в 12 і 13 століттю, була значно більша від того шматочка землї довкола Киева, що в 9 і 10 століттю звав ся Русию. Тому бачимо, що назва Україна, коли вперше зявила ся в письмі, обіймала значно більший простір ніж початкова назва „Русь".

З того виходить, що не Полякам завдячують Українцї свою назву на означенє пограничних земель яґайлонської Польщі, як се в своїм незнаню чи глупоті і злобі твердить „Ґазета Католїцка", бо тоді, коли назви Україна стали на нашій земли уживати, Поляків ще не було на нашій земли, та Польща не творила ще одної держави, лише кількадесять князівств, і не сягала ще навіть до ріки Сяну. До того назву „Україна" почав уживати сам український нарід, а не накинули її князї, як се мало місце з назвою „Русь". В 16 століттю, а особливо за козацьких часів, назви Україна, Українець, стали звичайними; Україною звала ся наша земля, а Українцями всї наші люди. Тому й не диво, що і тепер наші письменники та наше громадянство звуть наш нарід український, нашу землю — Україною, нашу рідну мову — українською, а себе Українцями.

Тільки в Австрії звуть себе ще иноді Українцї Русинами, а свою мову русько-українською. Однак і Галичани закидають в послїдних часах ту перестарілу назву і звуть себе тепер Українцями, а свою мову українською.

Сих кілька речень нехай буде відповідю на насьмішки польських ґазет з Українців, що вони нічого не мають, лиш все завдячують Полякам.

(„Америка").

ДЛЯ ТИХ, ЩО РЕҐІСТРОВАНІ.

В послїдних кількох тижнях аґенти департаменту справедливости зачали пошукувати за тими, котрі після права так званого „Дрефт Ло" мали реґіструвати ся, а через те щоби уникнути військової служби, не реґістрували ся. (Те право тичить ся тільки тих, що мають скінчених 21, і тих, що не переросшили 31 років житя).

По точнім перегляді всїх доносів про так званих „слейкерів" тутешні власти переконали ся, що таких „слейкерів" є досить в Злучених Державах і тому заряджено строге пошукуванє за тими, що не реґістрували ся в кождій місцевости. З початку питали ся тільки про реґістраційну картку і коли запитаний аґентом департаменту справедливости чоловік виказав ся такою карткою, його не арештовано.

Від часу, коли кождий реґістрований мусів виповнити так звані „квестіонарі", кождий реґістрант зістав приділений до відповідної кляси. Той, що самотний, до першої кляси, жонатий з дїтьми і жінкою звичайно до четвертої, а ворожі чужинцї (як Австрійці і Нїмці), що не мають горожанських паперів, до четвертої або пятої кляси. В кілька днів пізнійше повисилано картки, на котрих є виписано, до котрої кляси кождий реґістрант належить.

Тутешні власти вислїдили також, що богато мущин не виповнило квестіонарів, аби уникнути військової служби. Тому тепер аґент вже більше не питаєть ся про картку реґістраційну, але карту клясифікаційну — ту картку на котрій є написано, до котрої кляси реґістрант належить. Коли реґістрант не може виказати ся такою карткою, його арештують і звичайно тримають кілька днів, заки хтось з його родини або приятелїв не принесе його картки, коли він оставив її в дома.

В минувшім тижни в більших містах такі ревізії перепроваджувано по театрах, парках, пулрумах і всїх инших публичних місцях. В місті Філядельфії в однім театрі минувшого тижня перед закінченєм представленя вийшов на сцену аґент департаменту справедливости і оповів присутній публицї, що в кождих дверях виходу є поставлені детективи і кождий реґістрант мусить виказати ся клясовою карткою. Хто не виказав ся, його забрано і мусів пересїдити кілька годин, або і кілька днів, заки його картку доставлено. Тут упало жертвою і кількох Українців, через те, що не мали своїх карток при собі і декотрі мусїли пересїдити по пару днів, заки їх картки їм прислано.

Щоби запобігти всїм таким випадкам, кождий Українець, котрий є реґістрований, повинен носити свою клясифікаційну картку при собі. Сим заощадимо собі неприємність і страти дорогого часу. Хто згубить таку картку, повинен тогосамого дня повідомити ту комісію (Локал Борд), в котрій реґістрував ся, а відтам пришлють йому нову.

Тесаме відносить ся і до тих, що мають реґіструвати ся 12. вересня. По отриманю клясифікаційних карток кождий з нас повинен носити свою картку при собі, бо ніхто не знає, коли нас аґент департаменту справедливости може допитати про таку картку.

А. Пашук.

АФОРИЗМИ.

Нещасні години забувай, але що вони тебе навчили, не забувай ніколи.

—

Кажуть, що мудрість вартує більше ніж маєток; але ми розуміємо під тим нашу мудрість та чужий маєток.

—

Кому завидують, той має хлїб, а кому нї, той не має.

—

Верблюд не видить свого горба, але горб свого сусїда видить дуже добре.

—

Неодин говорить лиш тому добре про свого ближнього, що надїєть ся щось противне про него почути.

ДОПИСИ.

З PHILADELPHIA. PA.

У відповідь клеветникови.

[illegible] допись п. Пашука, яка була поміщена в числі [illegible] „Свободи", не може мені з[illegible], що людина, котра [illegible] бути народним дороговказником, плює собі сама в лице. Я носив ся з гадкою, що на [illegible] писанину п. Пашука відповідати не буду, але нині єсьм [illegible] дещо написати і поясните, бо він в своїй дописи [illegible] мені щось в роді крадежи, чи щось подібного.

1) Пашук каже, що статя [illegible] політика" не була адресована до тов-а „Єдність". А [illegible] же в своїй статі писав та[illegible] „Таки на другий день скликають збори і організують товариство". А се якраз тоді, лиш о один день пізнійше, скликано перші збори тов-а „Єдність". Більше у цілій Філядельфії жадних зборів в тім часі не було і жадних товариств не організовано, лиш одно-однісеньке тов-о „Єдність". Яке-ж властиво товариство мав на думці п. Пашук?

2) Члени тов-а „Єдність" жадних пояснень від п. Пашука не потребують, бо ми всі добре знаємо, що за „цяця" є той Пашук!

3) Також п. Пашук береть ся закидати мені щось в членах і маєтку тов-а „Згода" (котрого я був організатором), що нібито я мав членів згаданого товариства порозганяти, а касу украсти! Думав би хто (хто Пашука особисто не знає), що се дійсна правда, що малює Пашук, але то так далеко до правди, як Пашукови до правдивої політики.

Тов. „Згода" зістало зорганізоване мною (при помочи Ю. Бліхара і Николая Рубаша) 17. червня 1916 р. На тих зборах вибрано мене рекординим секретарем і я свій обовязок сповняв так, як пристало на організатора, до кінця згаданого року, отже 7 місяців. За той час я приєднав 23 членів до У. Н. Союза, а 9 лиш до самого товариства — разом 32 членів. Те, що „за шість (чому не сім?) місяців його урядовани остало ся вісім членів і $30 довгу" — то є ніщо инше, лиш злобна лож!

Як я взяв переступні листи для себе і родини в грудни 1916 р., то я оставив у 62-гім відділі У. Н. Союза 21 членів до Союза, а 9 до товариства (на се маю звіт від У. Н. Союза), а в касі було тоді $50.50. Отже чи годить ся се з „правдою" Пашука?

Тепер приглянімо ся трошки близше до тих $30 довгу. По виборі уряду згаданого товариства кождий урядник тримав свій уряд, лиш касієр резигнував по двох місяцях. При відборі каси показало ся, що не достає $10. Касієр сказав, що дав комусь, але не знає кому. То є одна десятка, котру приписує мені п. Пашук. Але де поділи ся дві другі десятки?.. Згадане тов-о „Згода" згодилось підтримувати корпораційний штор і до того штору вложено з каси товариства $20, під тим услівем, що мають сі гроші бути назад звернені. Але, як видко, до сего часу штор їх не звернув. Отже маєте дві другі десятки, а разом буде три, котрі п. Пашук на мене записав.

Я длятого се тут подав, аби загал не думав, що Гвіздь дійсно гроші забрав, а п. Пашукови пригадую й остерігаю, що за такі фінансові брехні він може дістати ся до „Іванової хати" без перепустки.

Дивно одначе мені є, що п. Пашук аж на таке спроміг ся. Чому? Тому, що коли я і другі доброї волі люди закладали товариства і хотіли поліпшити долю робітників в даній місцевости, він сего не бачив і такими справами не займав ся. Чому? Тому, що тоді він по цілій Філядельфії скликував віча, робив роздори, кричав на ціле горло, що народні патріоти се зволоч, зрадники, хруні (лиш він сам добрий патріот). По тих всіх вибриках, які робив у місті Філядельфії, пан Пашук загостив і до нас, на Вест Філядельфію. Трафив якраз на мітінг тов-а „Згода", і тут ні сіло, ні пало вносить від себе пропозицію, щоби його приняти яко почетного члена до тов-а „Згода". Але я став йому на перешкоді, бо познав членам його „роботу" у Філядельфії, а йому заявив, що згадане товариство таких почетних членів як він не приймає.

Якраз тоді він був з рамени „Федерації" організатором і великим її прихильником (але користи не видко було) і зачав намовляти всіх членів згаданого товариства до „Федерації". Тоді я був йому закинув, що наш головний уряд У. Н. Союза не позволяє вступати до тої „Федерації", а часопись „Свобода" також пише на сю тему, отже видко, що з тою „Федерацією" є щось недоброго.

На сі слова пан Пашук так розкричав ся, що трудно було його втишити. Кричить, що головний уряд У. Н. Союза се зрадники, хруні, а часопись „Свобода" се шмата, котра убила бл. п. епископа, котрої жаден чесний Українець не повинен читати, і т. и. А чому він так кричав? Тому, що надіяв ся дістати якесь „поседзене" у „Федерації", але сего не отримав, отже згодом і полишив.

Відтак заложив собі „Українське Бюро", в котрім хоче мати добру користь з народу, бо по війні буде добрий бізнес з шифкартами. Алеж бо до того треба бути добре знаним народним патріотом, котрого імя мусить бути широко знане. Але як се дістати? От як: Наверну ся назад до „Свободи", буду писати брехню, огірчене на других, а часом дещо правди вліплю, як що дасть ся, аби лиш моє імя широко розійшлось, і так при помочи такої писанини підчас війни придбаю собі „овечок", а по війні буде що стригти.

Отже, як бачимо, то його власний інтерес приверчув його назад на прихильника і дописувателя „Свободи", але по щирій правді він ним не є.

Отсих кілька стрічок я тут написав не для того, приміром, щоби себе представляти чимсь, а п. Пашукови його блуди показувати; але длятого, щоби йому і йому подібним пригадати, що хто каже, що є українським патріотом, а нічого не робить, лиш кричить, се лож є!

Заявляю також, що на дальші дописи зі сторони Пашука, або його компанії, не то що не думаю, але абсолютно не буду відповідати.

С. Гвіздь.

Від Редакції: В тій справі жадних дописий чи спростовань не будемо вже містити. Що п. Пашук виступав колись против урядників У. Н. Союза і против „Свободи", се ми добре знаємо, бо він з тим ніколи не крив ся. Згодом п. Пашук міг переконати ся, що був у блуді, отже й вільно йому було стати назад прихильником уряду У. Н. Союза і нашої часописи. Коли воно так справді стало ся, то п. Пашук зробив се з власної волі, бо ніхто з урядників У. Н. Союза чи „Свободи" не старав ся приєднати п. Пашука для нашої справи. Статі п. Пашука, які він від якогось часу містить у „Свободі", мають загальний народний інтерес і тому ми не уважали за відповідне викидати їх до коша. Нам тяжко також повірити, аби п. Пашук, пускаючи в широкий сьвіт свої статі, мав на оці не загальний, але особистий інтерес. Ми все віримо в поправу людий і звертаємо більшу увагу на їх прикмети ніж на їх хиби. Із статий п. Пашука видно, що він чоловік тямучий, а коли він має охоту послужити свому народови, то ми можемо лише побажати йому як найлїпших успіхів.

—o—

З ROCHESTER. N. Y.

Щораз уліпшують большевицьку програму супроти женщин.

Наші рочестерські большевики поступають вперед неабияк. Щойно недавно були постановили здобувати женщину революцією, як то вже читачам „Свободи" звісно з попередної дописи з Рочестер, в котрій було сказано, що большевицький інструктор „цивілізації", Рибчук, зачав був уводити сю програму в житє на їх пікніку. А тепер знову їх другий „учений", „астроном" і організатор, той, що з „ґльобусом" завше носить ся, спротивив ся сему і на мітінгах доказував, що женщину ані соціялізацією, ані революцією не можна здобути, але злодійством.

На тім була велика суперечка. Рибчук таки стояв при тім, аби женщину здобувати революцією. Богато знову таких, котрі столують ся у вдовиць-акушерок то що, були за тим, аби се робило ся соціялізацією, бо їм так лїпше виходить. Але коли „дискусія" дійшла до такої точки, що ніяк не можна було погодитись, тоді Войчишин, яко голова, організатор, ну, і розумієть ся, найбільший між ними вчений астроном і геольоґ, який до того всего посідає ще і свій власний „ґльобус", — щоби поставити на своїм, доказав практикою, чого не міг доказати теорією: вкрав свому товаришови Стасюкови жінку і вже десь в дорозі, хто знає де на медових місяцях. Треба ще зазначити, що Войчишин був також з початку приклонником революції. Але як одного разу спробував, що революція небезпечна, то потім все вже тримав ся того, щоби женщину здобувати злодійством. А іменно одного разу, щось з місяць передтим, заки втік з тою своєю товаришкою, намовили ся обоє, щоби того свого товариша отруїти ґазом. І як він спав, котресь з них відкрутило ґаз, заперли кімнату і ждали кінця... Та на нещасте він обудив ся, вчув, що ґаз смердить, вийшов і зачав питати ся жінки, що се за причина, що ґаз отворений. Вона відповіла, що не знає, але може Войчишин знає. А той тоді зачав питати Войчишина, але вже з буком.

І відтоді Войчишин змінив свої погляди та стояв за тим, аби таки крадіжию здобувати женщину, бо каже, що революцією не дуже безпечно. А подруге каже шкода проливати неповинну кров, коли є лекші способи. І як показав той спосіб, то кажуть, що вже щось шість пар смикло. А щось кількайцять таких, що в краю мають жінки, тут знов женять ся, бо большевикам кажуть всьо можна.

Щоби мене одначе не посуджувано, що я писав неправду, як то один „справедливий" робітник вже й написав в „Нар. Волі" (про него згадаю ще на кінци), тому наведу деякі імена, хоч сего я спершу не мав на думці. Отже крім Войчишина, який не тільки вкрав жінку, але ще й відділові гроші, втікли ще отсі товариші большевики: А. Лівуш вкрав жінку якомусь Англікови. Мочурат вкрав жінку свому товаришови Гнаткову. Він тягнув з собою старшу замужну женщину, а що та не хотіла йти, то порізав на ній убране, а за те його всадили опісля до цюпи. П. Мазурик має в краю жінку, а тут оженив ся вдруге. Є їх ще й більше, але я їх покищо ще залишу.

А тепер кілька стрічок „правдолюбови".

Тому „правдолюбови" можна признати, що він справедливий, але справедливий брехун. Бо в дійсности Рибчук розпочав бійку, так як в „Свободі" було написано. А що той „правдолюб" не соціяліст, але робітник Д. Братусь хоче його з того вийняти, то не через те, що він любить правду, але через те, що він хоче бути старшійшим між большевиками, і се не перший раз, що він до них підлизуєть ся. Він при всякій нагоді, де тільки може, їм приподобуєть ся.

От, де правда!

Оттак то поступають наші большевики, а ви, людоньки, їдіть та вчіть ся розуму від них.

От, паскудна голота!

Хтось.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць серпень 1918 р.

ПРИХІД:

Від.	Заплатив	Від.	Заплатив
1.	295.48	94.	41.05
3.	36.24	95.	37.90
4.	57.44	96.	58.50
5.	40.63	97.	11.57
6.	21.67	98.	60.52
7.	100.19	99.	99.52
8.	21.44	100.	15.62
9.	73.89	101.	32.50
10.	145.47	102.	201.82
11.	6.48	103.	67.88
12.	107.10	104.	146.99
13.	42.32	105.	63.20
14.	27.29	106.	117.40
15.	40.72	107.	45.08
16.	20.69	108.	31.62
17.	23.61	109.	90.26
18.	68.94	110.	24.20
19.	15.38	111.	41.79
20.	53.29	112.	114.76
21.	14.50	113.	50.09
22.	41.37	114.	47.01
23.	32.87	115.	23.75
24.	34.49	116.	27.12
25.	21.82	117.	77.33
26.	23.38	118.	11.38
27.	69.92	119.	18.22
28.	70.97	120.	40.22
29.	90.47	121.	20.13
30.	17.73	122.	13.42
31.	15.87	123.	23.78
32.	27.20	124.	42.38
33.	23.70	125.	46.68
34.	50.82	126.	26.70
35.	31.48	127.	65.01
36.	25.21	128.	25.55
37.	37.74	129.	6.34
38.	157.07	130.	123.40
39.	39.58	131.	11.69
40.	9.64	132.	77.66
41.	49.25	133.	169.44
42.	52.34	134.	21.20
44.	55.42	135.	25.96
45.	85.42	136.	93.65
46.	32.62	137.	26.37
47.	23.00	138.	20.54
48.	46.89	139.	36.11
49.	51.42	140.	18.99
50.	24.09	141.	26.84
51.	26.11	142.	103.28
52.	18.15	143.	35.03
53.	41.21	144.	27.91
55.	8.17	145.	19.21
56.	50.26	146.	110.28
57.	52.05	147.	114.32
58.	24.70	148.	14.06
59.	44.16	149.	55.95
60.	17.35	150.	10.34
61.	46.43	151.	50.13
62.	47.05	152.	16.33
63.	163.04	153.	18.35
64.	28.65	155.	198.90
65.	112.51	156.	17.80
66.	51.45	157.	11.75
67.	76.30	158.	23.00
68.	28.00	160.	74.04
69.	54.58	162.	20.86
70.	172.02	165.	98.24
71.	26.25	168.	117.46
72.	46.34	170.	153.23
73.	17.31	173.	30.09
74.	35.08	174.	47.90
75.	53.62	175.	50.92
76.	143.71	178.	15.80
77.	48.71	179.	99.24
78.	116.94	180.	17.85
79.	13.31	181.	34.42
80.	25.60	186.	62.26
81.	99.61	195.	25.82
82.	16.00	198.	25.25
83.	49.68	200.	48.86
84.	9.86	202.	20.27
86.	57.78	203.	38.50
87.	50.81	205.	19.26
88.	5.93	206.	75.27
89.	15.51	209.	117.47
91.	112.63	210.	31.84
92.	12.54	211.	57.46
93.	24.51	213.	143.78

Від.	Заплатив	Від.	Заплатив
214.	24.81	301.	73.07
215.	32.81	303.	11.01
217.	166.14	305.	15.00
218.	186.18	308.	52.58
220.	61.59	314.	9.80
221.	176.95	315.	11.85
223.	86.29	316.	73.38
224.	12.33	317.	31.36
225.	53.66	318.	39.84
228.	26.25	320.	18.95
230.	74.37	321.	42.46
233.	43.87	322.	34.07
235.	103.25	323.	23.68
237.	83.36	324.	66.11
238.	9.71	326.	64.26
239.	132.61	330.	79.95
240.	16.77	336.	128.60
244.	20.84	338.	141.82
245.	57.63	339.	55.30
246.	21.10	341.	54.53
247.	135.56	342.	80.81
248.	78.83	344.	14.23
251.	47.46	347.	20.33
254.	62.00	350.	55.78
255.	49.58	351.	21.34
256.	16.99	354.	54.73
258.	21.95	355.	32.16
259.	94.17	357.	26.05
261.	20.02	363.	53.39
262.	17.60	364.	40.10
263.	9.93	365.	51.18
270.	107.92	367.	50.51
273.	26.85	369.	88.83
274.	49.30	370.	86.74
276.	178.89	371.	38.30
277.	28.25	373.	9.68
278.	36.36	379.	54.92
282.	64.11	380.	27.29
283.	44.35	381.	12.66
286.	32.87	384.	102.54
288.	66.53	385.	26.62
290.	21.18	388.	68.74
291.	26.41	392.	8.57
292.	91.85	393.	26.39
293.	7.25	396.	46.34
295.	77.79	400.	61.22
296.	82.64	401.	20.58
300.	208.83	402.	11.13

Процент від моргечів	337.50
„Свобода" на довг	500.00
Процент від бондів	175.00
Сир. част. по бл. п. А. Фаріон, від. 103	200.00
Разом	15.798.43

РОЗХІД:

Посмертне по бл. памяти:

Вас. Пудик, від. 339	1000.00
Александер Савольський, від 209	1000.00
Куба Материяк, від 63	966.12
Антін Фаріон, від. 103	300.00
Анд. Сквір, від. 186	1000.00
Мих. Гінда, від. 342	1000.00
Іван Олеияк, від. 106	1000.00

Запомоги з фонду убогих:

Теод. Жилка, від. 142	50.00
Вас. Пилипко, від. 162	25.00
Мих. Бунда, від. 316	100.00

Сирітські части по бл. п.:

Вас. Бартник, від. 218	400.00
П. Лічко, від. 5 (ст.)	109.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Платня голов уряду	325.00
Платня помічника	80.00
„Свобода" за друки	567.37
„Свобода" за орган	1330.08
За чищене офісів	75.50
Видатки канцелярійні	269.88
Разом	9.597.95

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Прихід за місяць серпень	15.798.43
Готівка з кінцем червня	135.031.06
Разом	151.031.06
Розхід за місяць серпень	9.597.95
Готівка з кінцем серпня	141.433.11

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	141.433.11
Моргечі	69.050.00
Бонди	232.147.00
Реальність	19.500.00
Друкарня	25.500.00
Разом	487.630.11

Стан довжний:

Фонд посмертний	234.582.70
„ резервовий	127.270.48
„ адміністр.	28.559.47
„ убогих	9.647.82
„ народний	5.196.39
„ конвенційний	2.025.75
„ сирітський	80.347.50
Разом	487.630.11

Невиплачених посмертних запомог з кінцем серпня остає на суму $22.058.67.

К. Кирчів, гол. предс.;
В. Левчик, гол. касієр;
С. Ядловський, г. фін. секр.

ЯК ВИГЛЯДАЄ КРАПЛЯ ДОЩУ.

Не даром говорить ся про людий, що вони мають очи, але иниши не видять. І то найчастійше, коли запитати чоловіка про річ найзвичайнійшу, то можна бути більше чим певним, що він не буде знати її описати. Таксамо коли ви запитаєте когось, який вигляд має крапля дощу, то можете заложити ся, що вам відповість: крапля дощу є кругла. А тимчасом воно так зовсім не є. Природно, що спостережене вигляду краплі дощу не є така легка річ і се можна зробити тільки при помочи фотографії. Отже вже перед трийцяти роками переконано ся через фотографію, що крапля дощу має кулистий вигляд, знід споду дуже сплощений, а в горі видовжений немаче хвостик. Крапля дощу отже виглядає як дуже видовжена грушка.

Коли дивити ся на падучі краплі дощу з темного місця, то бачить ся всего тільки ясні смуги, які вони описують у воздусі, падучи до долу. Промінї сонця, падучи на стінки краплини, відбивають ся від них немаче від зеркала, тому ми не бачимо цілої дороги краплі, тільки в якійсь хвилині часть тої дороги ясно засьвітить ся перед нашими очима. Отже колиб всі краплі дощу мали один і тойсам вигляд, то ми моглиб бачити все в одним місци воздуха. Та воно так не є. Одна краплина засьвітить ся висше, друга низше. З того виходить, зрозуміла річ, що краплї дощу не тільки не мають вигляду кулї, але і що їх видовжена грушкова форма не є однакова. Одна крапля є більше видовжена, друга меньше; одна грубша, друга дрібнійша. Се спричинює терте і ставлене опору воздуха, що краплі дощу ніколи не можуть падати в одним і тімсамім виді. Вигляд краплини дощу є дуже ріжнородний, тільки ніколи крапля не є зовсім округла.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

В АВСТРІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Буріян має небавом уступити.

АМСТЕРДАМ, 1. вересня. — Віденський кореспондент до „Везер Цайтунґ" доносить, що становище австро-угорського міністра заграничних справ, барона Буріяна, є захитане та що в короткім часі треба надіяти ся його уступленя.

Віденські часописи подають яко причину його недалекої резиґнації справу Польщі. Іменно барон Буріян є прихильником австро-польського розвязаня.

Чесько-словацькі моряки перед воєнним судом.

ВАШІНҐТОН, 30. серпня. — Чесько-словацькі моряки на австро-угорських воєнних кораблях в пристани Катаро піднесли ворохобню, як се доносить урядова телеґрама з Франції.

Чеський посол, Совкуп, виїхав з Праги до Катаро, щоби боронити моряків на розправі, яка відбудеть ся перед воєнним судом.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німецька головна кватира перенесена недалеко німецької границі.

АМСТЕРДАМ, 3. вересня. — Німецький ґенеральний штаб переніс свою головну кватиру з місцевости Спа (в Бельґії) до місцевости Вервіє, як се доносить часопись „Ле Нувей".

Вервіє лежить дальше на північ і 14 миль на схід від Лієж.

В ІТАЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

10.000 мешканців повернуло до Венеції.

ВЕНЕЦІЯ, 3. вересня. — Венеція приходить назад до себе. Остання побіда Італійців над рікою Піяве привернула житє в місті. Поверх 10.000 мешканців, які були утікли з міста, повернули вже до Венеції.

Славне побереже Лідо переповнене купаючими ся гістьми.

Отсим повідомляєть ся пп. дяко-учителів, що з днем 15. вересня с. м. опорожнить ся посада дякоучителя при греко-католицькій церкві св. Ап. Петра і Павла в Ambridge, Pa. Услівя для убігаючих ся на сю посаду є дуже корисні. Вимоги: добрий голос до співу, знане фахове і чесний характер. Близших пояснень просить ся засягати у секретаря парохіяльного комітету: TEODOR HRECHUN, Box 75, Ambridge, Pa. 160-07

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє всіх своїх членів, що 8. вересня, о годині 1-шій пополудни кождий член має явити ся коло церкви св. Йосафата і взяти участь в посьвяченю церкви. Кождий член має явити ся вже з шапкою і відзнакою. Явитись мають всі точно о 1-шій годині, бо маємо вийти назустріч другим товариствам, які надїдуть з других місцевостий. Також повідомляєть ся кождого члена, що місячний мітінґ відбудеть ся 15. вересня точно о годині 1.30 пополудни, там де звичайно. Кождий член обовязаний прибути на сей мітінґ і виплачати свої довги. На тім мітінґу буде много справ до полагодженя. Кождий повинен явитись, бо в противнім разі наразить сам себе на страти. На сім мітінґу будеть ся приймати нових членів; тож обовязком кождого члена є привести хоч одного кандидата. Українці, котрі не належите ще до жадної української організації, прийдіть на сей мітінґ а ми Вас приймемо щиро і впишемо Вас до найбільшої української організації в Америці. — І. Семенина, секр.

МОНЕССЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, повідомляє своїх членів, щоби в неділю, 8. вересня зійшли ся рано о годині 9.30 до галі, бо возьмемо участь в посьвяченю угроруської церкви при другій улици. Обовязком кождого члена явити ся під карою 50 цнт., а урядник $1.00. — П. Янковський, секр.

ЕТНА, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 89, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся 8. вересня о годині 3-тій пополудни під ч. 134 Ботлер улиці. Обовязком кождого члена є явити ся на сей мітінґ на означений час, бо є важні справи до полагодженя. Українці і Українки, котрі ще не належите до нашого братства і У. Н. Союза, або котрі належите до чужих організацій, вашим обовязком є зробити се зараз. Ліпше своє ніж чуже. Тож приходіть і вписуйте ся до нашого братства. Не робіть жадного роздору, бо з роздору чужі користають. — Гр. Ромасик, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Жеребецька Любов", від. 144, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в суботу, 7. вересня, о годині 8-мій вечером, в сали Укр. Народного Дому, під ч. 217 Іст 6-та ул. — Іван Федун, предс.; Вас. Свистун, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що третій квартальний мітінґ відбудеть ся 8. вересня о 2-гій годині пополудни. Тож просить ся прийти і виплачати свої довги, бо в противнім случаю довжні будуть суспендовані. Позамісцеві можуть прислати гроші на адресу: J. Wercholiak, 141 Jackson St., Paterson, N. J. — М. Похмурський, предс.; Г. Ничка, кас.; І. Верхоляк, секр.

HELP WANTED MALE
ПОТРЕБА МУЩИН.

ПОТРЕБА ЛЮДИЙ

до робіт в дні і ночі до ладованя в складі. Добра платня. Добрі услівя праці. Голоситись до:

GREAT ATLANTIC & PACIFIC TEA CO.,
150 Bay St., Jersey City, N. J.
104-06

Потребую зараз дяка. Мусить бути чесний чоловік. Зголоситись листом на адресу:

REV. NESTOR DMYTROW,
Box 255, Barnesboro, Pa.
106-08

ПОШУКУЄМО СЕЙЧАС агентів і агенток в кождій громаді для розпосюдинованя нашого Кальварійського Вина Лічничого і других патентованих ліків. $50 або більше може кождий зарoбити тижнево. По інформації пишіть сейчас до: D. WROBLEWSKI & COMPANY, D. H., 196 East 4th St., New York City. 102ч12

ДО ВИНАЙМУ в місті Ню Йорк, під ч. 169 Евеню С. штор і мешкане позаді, відповідний на ґросерню або инший бизнес. Много Українців мешкає в сусідних будинках. Голоситись до надзирателя дому або до: Miss A. Backhaus, Box 81, Sea Cliff, L. I., N. Y. 105-07

ДО ВИНАЙМУ мешканя в місті Ню Йорк, під ч. 165-169 Евеню С. з двох і трох обширних кімнат, від $8.50 до $12.50. Голоситись до надзирателя домів або до: Miss A. Backhaus, Box 81, Sea Cliff, L. I., N. Y. 105-10

HELP WANTED FEMALE
ПОТРЕБА ЖЕНЩИН

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.

Учіть ся АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті під нашою дирекцією; гарантована, ... наука; приймаємо кождого часу. По укінченю видаємо ДИПЛЬОМ. Адресувати: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 East 14th Street, New York City. Телефон: Stuyvesant 932.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую рідного брата ГАВРИЛА ФЕНИН, РОЗИ і МАРІЇ ФЕНИН, з села Козари, пов. Рогатин. Мають перебувати десь в Ню Йорку. Хто би з них знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу: W. SAMILLA, 210 Susquehanna Street, Olyphant, Pa. 106-08

Пошукую свого брата ЕЛИКА ПЕТРОВСЬКОГО з Ростука, Угорщина. Має перебувати в Дітройт, Міш. Хто би знав його адресу, прошу зголоситись на адресу: JOHN PETROWSKY, 1701 South Broadway, St. Louis, Mo. 105-07

НЕБУВАЛА НАГОДА!

Трафляєть ся на 75 акрову ФАРМУ коло New Hartford, Conn. Новий дім, двоповерховий 7 румів великий, цементований бейзмент, 2 добрі шанди, студня, 150 ріжних овочевих дерев. Половина чистого поля, а решта ліс. Гарна, здорова околиця. 1 миля до школи, а 3½ милї до церкви. Міста більші довкола. До New Hartford 3½ милї, до Winstead, Conn. 6 миль. Ціна за сю 75 акрову фарму з домом, з забудованями і пр. є $2.500. Сам дім варта таку ціну. Тому не відкладайте а пишіть або прийдіть на адресу:

P. HRYHORAK,
116 E. 7th St., New York, N. Y.
106-08

Пошукую своєї сестри ЕВИ ВІС з дому Гуслик. Прошу зголоситись на адресу: MARY GURAL (з дому Гуслик), 536 East 17th Street, New York N. Y. 105-07

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Сенатор Гор обстає за фармерами.

Сенатор Тома Гор, демократ з Оклагоми, вніс новий проєкт у висшій палаті парляменту, щоби фармерам платити за пшеницю $2.54, замісць $2.31. Президент Вілсон противить ся такій ціні і правдоподібно знова відкине сю пропозицію, як відкинув вже раз подібну ухвалу. Инший внесенем сенатора Гора є внесене, щоби правительство Злучених Держав випозичило фармерам 150 мілїонів долярів на поліпшене своїх господарств. Гор радить ульокувати сю суму в банках, які відтак випозичали би гроші тим фармерам, яким буде потрібно.

В копальнях угля працює тепер 750.000 людий.

Обчислено, що в копальнях угля у Злучених Державах працює під сю пору около 750.000 осіб, які видобувають денно пересічно 2,200,000 тон угля. Від 13. липня до 17. серпня 1918 року продукція угля була впала несподівано до 1,989.000 тон денно, але відтак знова піднесла ся до попередної висоти. Протягом того часу в 1917 році пересічна денна продукція угля у Злучених Державах виносила найвисше 1,792.000 тон. Ся висока тарифа продукції угля дасть ся пояснити сим, що майже у всіх копальних майнери працюють безперервно, не обходять жадних сьвят ані неділь. Урядово обчислено, що через брак робітників і через страйки тратить ся лише 4% загальної скількости углевої продукції.

Новий проект оподаткованя особистих приходів.

Парляментарний комітет податковий приняв новий проект про оподаткованє осіб і корпорацій, який замісць дотеперішних $3.941,633.000 дасть $8.012,-792.000. Понизше наводимо тарифу, яка вкаже кождому, як високий податок плянуеть ся і від якої суми:

Дохід:	Тепер платить ся:	Пропонуєть ся:
$2,500	$10	$30
3,000	20	60
3,500	30	90
4,000	40	120
4,500	60	150
5,000	80	180
5,500	105	220
6,000	130	260
6,500	155	330
7,000	180	400
7,500	205	470
8,000	235	545
8,500	265	620
9,000	295	695
9,500	325	770
10,000	355	845
12,500	530	1,320
15,000	730	1,795
20,000	1,180	2,895
25,000	1,780	4,240
30,000	2,380	5,595
35,000	2,980	7,195
40,000	3,580	8,795
45,000	4,380	10,645
50,000	5,180	12,495
55,000	5,980	14,695
60,000	6,780	16,895
70,000	8,880	21,895
80,000	10,980	27,295
100,000	16,180	39,095
150,000	31,680	70,095
200,000	49,180	101,095
300,000	92,680	165,095
500,000	192,680	297,095
1,000,000	475,180	647,095
5,000,000	3,140,180	3,527,095

Ощаджуване нафти і газоліни.

Неділя 1-го вересня 1918 року була першою неділею, коли у всіх стейтах на схід від Місісіпі не вільно було уживати автомобілів. Хоч се зарядженє відносить ся до всіх, то деякі властителї автомобілів нарушили його, за що будуть суворо карані. В Ню Йорку приарештовано кількох таких, що їздили своїми автомобілями для розривки. Їх будуть судити нині, 5-го вересня. — Неурядове обчислене виказує, що за одну неділю в самім Ню Йорку, який зуживає денно пересічно 800.-000 гальонів газоліни, заощаджено 750.000 гальонів. Кажуть, що на території на схід від Місісіпі є около 5,000,000 автомобілів, які зуживають денно 25,000,000 гальонів газоліни. Припускають, що за минувшу неділю вони ощадили 23,750,000 гальонів. Се для держави, яка находить ся у війні, є велика користь.

З Ню Йорку. — Всякі факти вказують, що компанія підземної зелізниці в Ню Йорку не спішить ся із відчиненем підземного получення між Лексінґтон евеню і Таймс сквером на 42-гій улиці. Противно, останні заяви директорів сеї зелізниці вказують, що компанія навіть не думає отвирати назад получене, бо тепер, коли получене замкнене, компанія має добрий інтерес. Інтерес компанії лежить головно в тім, що люди, які мешкають на західній стороні міста, але працюють на східній, мусять брати не 42-гій улиці трамвай, коли хочуть переїхати до західного собвею, і за трамвай платити 5 центів екстра, а відтак ще платять других 5 центів, коли хочуть їхати західним собвейом. Трамвай на 42-гій улиці належить до тоїсамої компанії, що й підземна зелізниця. В тім отже лежить інтерес компанії, аби не отвирати знова получене на 42-гій улиці. Кажуть, що тепер зелізнича компанія в Ню Йорку заробляє кільканайцять тисяч долярів більше ніж передтим, коли получене було отворене.

„Остатне взване" зіґноровано.

Доносять нам з Філядельфії, що тамошне польське рекрутаційне бюро вислало до Українців П. Пошковського вже четверте і „остатне взване", яке п. П. Пошковский зіґнорував, як і всі попередні...

Відзначене Гувера. — Французька Академія Моральних Наук призначила 3.000 долярів нагороди для Герберта Гувера, американського адміністратора поживи, за його службу людскости.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Манїфест зелїзничників.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Амстердам, 7. VIII. — „Норддайтше Альґемайне Цайтунґ" довідуєть ся з Києва, що досліди виказали, що страйк на українських зелізницях є зверненим против українського правительства і центральних держав. Істнує десь тайна організація, якої правительство не може викрити. Ся організація видала манїфест, в якім говорить ся: „Зближаєть ся час, коли українські робітники, селяни і нуждарі увільнять ся від своїх гнобителів, — гетьмана і Німців. Коли надійде ся хвиля, ми всі повстанемо против гнобителів. Задачею зелізничників є здержати комунікацію, аби в той спосіб перешкодити ворогови перевозити свої війска. Ворог обдер нас і зрабував у нас хліб, аби мiг дальше провадити війну. Се всьо опізнює революцію на заході. Товариші! Ми довго короводимо ся з кайзерівськими собаками. Загатіть зелізничі шляхи і поможіть в сей спосіб селянам захопити міста у відповідну хвилю!"

Реґенційна Рада для України?

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Гага, 7. VIII. — Гамбурський „Фремденблятт" доносить з Києва, що там оповіщено в понеділок акт, що на случай смерти, недуги або неприсутности гетьмана на Україні вводить ся Реґенційну Раду. В деяких українських кругах є переконане, що се зроблено тому, що гетьман задумав небаром вибрати ся в подорож за границю. „Форвертс" дає злегка до пізнаня, що гетьман вже умучив ся правлінем і є готовий зречи ся булави в користь австрійського архикнязя.

Україна і Румунія.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лондон, 10. VIII. — Київські часописи доносять, що румунське правительство погодило ся з українським правительством щодо іменованя дипльоматичних представників, у столицях обох сих держав.

Переговори з Доном.

Лондон, 12. VIII. — Київська телеграма через Берлін доносить, що 8. серпня відбули ся важні наради між українським правительством і делеґацією донського правительства. Наради покінчили ся із щасливими результатами для обох сторін. „Кельнише Цайтунґ" доносить, що правительства України і Донщини підписали 7-го серпня договір, що Ростів, Таганріг і дооколичні округи припадають Донщині.

Турецький амбасадор в Києві.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лондон, 12. VIII. — Ріфаат Паша, бувший турецький амбасадор в Парижи, назначений амбасадором до Берліна, а Мухтар Бей, бувший турецький амбасадор в Атенах, назначений амбасадором до Києва.

Українська мова у військових школах.

Лондон, 12. VIII. — Гетьман Скоропадський підписав закон, що наука у всіх військових школах має відбувати ся лише в українській мові. Школи отвирають ся з початком осени.

Новий міністер поживи.

Лондон, 12. VIII. — Український міністер поживи Соколовський уступив, а його місце заняв Гербель.

В новім договорі Німеччина домагаєть ся 480.000 тон поживи.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Амстердам, 11. VIII. — „Фосіше Цайтунґ" доносить, що між Німеччиною і Австро-Угорщиною прийшло до цілковитого порозуміня щодо розділу земельних продуктів зі східної Европи, а головно з України. Перші транспорти мають найти до Німеччини. Договір з Україною кінчить ся 15. серпня, тому почали ся вже нові переговори щодо засобів земельних і иньших продуктів. В новім договорі центральні держави домагають ся 30,000.000 пудів (понад 480.000 тон) збіжа, насіня і мяса, як також сподівають ся виторгувати таньшу ціну.